

Kiuassuon tuulivoimahanke, Äänekoski ja Laukaa, YVA-ohjelma / Lausunnon antaminen

KH 16.09.2024 § 223
526/11.01.00.01/2024

Eolus Finland Oy on toimittanut Keski-Suomen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä annetun lain mukaisen arviointiohjelman Äänekosken kaupungin ja Laukaan kunnan alueille suunnitteilla olevasta Kiuassuon tuulivoimahankkeesta. Kiuassuon tuulivoimalahanke edellyttää laajuutensa vuoksi YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista. YVA-menettelyssä arvioidaan toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset sekä lisätään kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia suunnitteluun. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan menettely tuottaa tietoa päätöksenteoksen perustaksi.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on varannut Äänekosken kaupungille mahdollisuuden antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma) koskien Eolus Finland Oy:n Kiuassuon tuulivoimahanketta ja sen sähkönsiirtoa. YVA-ohjelma on nähtävillä 4.9.–4.10.2024 välisenä aikana. YVA-ohjelmaan liittyvä avoin vuorovaikutustilaisuus järjestettiin Suolahdessa 12.9.2024. YVA-selostus on arvioitu valmistuvaksi keväällä 2025 ja YVA-menettely päättyväksi syksyllä 2025, jolloin Keski-Suomen ELY-keskus antaa yhteysviranomaisena perustellun päätelmän YVA-selostuksesta.

Kiuassuon tuulivoima-alueen osayleiskaava ja YVA-ohjelma

Hanke sijoittuu Äänekosken kaupungin ja Laukaan kunnan rajalle. Kiuassuon tuulivoimahankkeessa laaditaan samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa tuulivoimaosayleiskaava hankealueelle. Kaavan laatimisesta vastaa Äänekosken kaupunki omalla alueellaan ja Laukaan kunta omalla alueellaan. Hankkeessa sovelletaan erillismenettelyä, jossa ympäristövaikutusten arviointi ja kaavoitus etenevät samanaikaisesti rinnakkain, mutta erillisinä menettelyinä omissa asiakirjoissaan. Äänekosken kaupunginhallitus on kokouksessaan 1.7.2024 § 185 päättänyt hyväksyä Eolus Finland Oy:n laatiman kaavoitusaloitteen Äänekosken Kiuassuon alueelle. Laukaan kunnanhallitus on kokouksessaan 26.8.2024 päättänyt esittää kunnanvaltuustolle tuulivoimaosayleiskaavan käynnistämistä. Hallinnollinen käsittely on kesken, sillä kunnanvaltuusto ei ole vielä syyskaudella kokoontunut.

YVA-ohjelmassa esitetyt tarkasteltavat vaihtoehdot YVA-menettelyn yhteydessä

Kiuassuon hankealueelle suunnitellaan enintään 14 voimalan tuulivoimapuistoa, jossa voimaloiden yksikköteho tulisi olemaan enintään 10 MW. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, roottorin halkaisija 175 metriä ja napakorkeus 212,5 metriä. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tutkitaan seuraavanlaisia alustavia vaihtoehtoja (VE):

- VE0: Hanketta ei toteuteta
- VE1: Toteutetaan 14 voimalan hanke
- VE2: Toteutetaan 9 voimalan hanke

Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa. Molemmissa vaihtoehdoissa alkumatka hankealueen lounaisreunasta länteen päin on maakaapelia, joka kulkee kantatien 69 (Suonenjoentie) reunassa, tien pohjoispuolella. Maakaapelireitin pituus on 5,5 km. Maakaapeli yhdistyy sähköasemaan Sirkkaharjun teollisuusalueen länsipuolella ja jatkuu siitä eteenpäin kohti länttä 110 kV ilmajohtona. Ilmajohdon vaihtoehdot:

- SVE0: Hanketta ja sen sähkönsiirtoa ei rakenneta.
- SVEA: Ilmajohdoreitti Sirkkaharjun sähköasemalta länteen. Reitti kääntyy kohti luodetta Äänekosken Loukeenpohjassa. Reitin lopullinen päätepiste on Äänekosken Koiviston sähköasema. Reitin pituus on 10,5 km. Alkumatka ilmajohtoreitistä (5,9 km) kulkee samaa linjausta kuin SVEB.
- SVEB: Ilmajohdoreitti Sirkkaharjun sähköasemalta länteen. Reitti kääntyy kohti etelää Äänekosken Loukeenpohjassa. Reitin lopullinen päätepiste on Laukaan Vihtavuoren sähköasema. Reitin pituus on 28,4 km. Alkumatka ilmajohtoreitistä (5,9 km) kulkee samaa linjausta kuin SVEA.

Ympäristövaikutusten arviointi tulee perustumaan mm. seuraaviin tietoihin ja selvityksiin: asukaskysely, vuorovaikutustilaisuudet, meluselvitys, väikeselvitys, kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, lintujen kevät- ja syysmuuttoselvitys, pesimälinnustoselvitys, metsojen soidinpaikkaselvitys, pöllöselvitys, päiväpetolintujen lentoreittitarkkailu, salassa pidettävän petolinnun satelliittiseuranta, tietokantatiedot petolintujen tunnetuista pesäpaikoista, muuton aikainen lintujen törmäysriskimallinnus, paikallisten petolintujen törmäysriskimallinnus, liito-orvaselvitys, lepakoiden pesimäaikainen selvitys, viitasammakkoselvitys, saukkoselvitys, nisäkkäiden lumijälkilaskenta, Natura-arviointi, havainnekuvat ja näkyvyysalueanalyysit sekä arkeologinen selvitys. Lisäksi arviointi tulee perustumaan muista tietolähteistä (kuten viranomaisrekisterit) saataviin tietoihin alueesta.

YVA:ssa arvioidaan seuraavien tekijöiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia: Tuulivoimalat, hankealueen uudet ja perusparannettavat tiet, hankealueen sisäinen sähkönsiirto, hankealueen ulkopuolinen sähkönsiirto. Alustavan tarkastelun mukaan Kiuassuon tuulivoimahankkeen merkittävimmät negatiiviset vaikutukset kohdistuvat linnustoon, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen (melu ja välke) sekä maisemaan. Kiuassuon tuulivoimahankkeen toteuttamisen merkittävimmät positiiviset vaikutukset ovat vaikutukset ilmastoon ja luonnonvarojen hyödyntämiseen, kun tuulienergialla korvataan uusiutumattomia energialähteitä.

YVA-ohjelmassa esitetty eri sidosryhmien välinen vuorovaikutus ja kansalaisten osallistuminen YVA-menettelyn aikana

Eri sidosryhmien välinen vuorovaikutus ja kansalaisten osallistuminen ovat keskeinen osa hankkeen YVA-menettelyä. Kiuassuon tuulivoimahankkeesta laaditaan kysely, johon voivat vastata paitsi lähialueen asukkaat, myös kaikki kuntalaiset, vapaa-ajanasukkaat, alueen muut käyttäjät sekä muut asiasta kiinnostuneet. Kysely toteutetaan verkkopohjaisena lomakkeena tai karttapohjaisena kyselynä. Kyselystä tiedotetaan toimittamalla osallisille ilmoitus kyselystä (esim. toimijan ja kuntien verkkosivujen, lehtitiedotteen tai kirjepostin avulla) ja samalla tarjotaan mahdollisuus pyytää myös paperista kyselylomaketta. Kyselyn tuloksia täydennetään ja syvennetään tarvittaessa haastattelujen avulla. Haastateltaviksi valitaan olennaisten sidosryhmien edustajia.

Niin YVA-ohjelmavaiheessa (syksy 2024) kuin YVA-selostusvaiheessa (kevät-kesä 2025) järjestetään vuorovaikutustilaisuus, jossa asukkailla ja muilla kiinnostuneilla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä hankesuunnitelmista ja hankkeen ympäristövaikutusten selvittämisestä. YVA-ohjelma ja YVA-selostus ovat julkisesti nähtävillä kuulutusaikana. Näistä ilmoitetaan kuulutuksina sanomalehdissä sekä Äänekosken kaupungin, Laukaan ja Konneveden kuntien virallisilla ilmoitustauluilla. Aineistot tulevat nähtäville paperiversioina ja lisäksi sähköisesti ympäristöhallinnon YVA-hankesivuille <https://www.ymparisto.fi/kiuassuon-tuulivoimahanke-YVA/>. YVA-yhteysviranomaisena toimivalle Keski-Suomen ELY-keskukselle voi ilmaista mielipiteensä kuulutuksessa ilmoitettuna ajankohtana. Mielipiteensä voi ilmaista sähköpostitse (kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi), postitse (PL 250, 40101 Jyväskylä) tai toimittamalla kirjallisen vastineen henkilökohtaisesti ELY-keskukselle (Cygnaeuksenkatu 1, 40101 Jyväskylä).

Vuorovaikutustilaisuuksissa ja kirjallisissa kannanotoissa esitettyjä mielipiteitä sekä seurantaryhmän kommentteja käytetään asukaskyselyn lisäksi lähtöaineistona arvioitaessa hankkeen ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. Arvioinnissa hyödynnetään soveltuvilta osin myös muiden vastaavien hankkeiden ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointituloksia. Hankkeen ihmisiin kohdistuvat vaikutukset koskevat erityisesti lähiasutusta.

Valmistelija Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi, p. 040 717 7479

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää, että Äänekosken kaupunki lausuu asiassa seuraavaa:

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on hyvä tarkastella laajasti eri vaihtoehtojen vaikutuksia hankkeeseen. Kaupunginhallitus katsoo, että sähkönsiirron osalta tulee tarkastella myös vaihtoehto, jossa sähkönsiirto alueelle toteutetaan kokonaisuudessaan ilmajohtona. Kartoilla esitetty vaihtoehto maakaapelin reitistä kulkee alueella, jossa on laadinnassa asemakaavan muutos, ”*Sirkkaharjun asemakaavan muutos ja laajennus*”. Sillä, toteutetaanko sähkönsiirto maakaapelilla vai ilmajohtolla, voi olla vaikutuksia asemakaavalla

ratkaistaville toiminnoille ja toisaalta johtoalue tulee myös esittää laadittavassa asemakaavassa. Ilmajohdolla on lisäksi maakaapelointiin verrattuna erilainen vaikutus maisemaan, sillä ilmajohdon teoreettisen näkyvyyden vyöhyke on noin 3 kilometriä. Voimajohdon tarkemmassa suunnittelussa voi myös tulla eteen tilanne, ettei maakaapelointi syystä tai toisesta ole mahdollinen, tai jostain muusta syystä päädytään lopulta ilmajohdon toteuttamiseen. Ilmajohdon vaikutukset siltä osin pitäisi huomioida ympäristövaikutuksia arvioitaessa.

Merkittävimmiten ihmisiin kohdistuviksi vaikutuksiksi YVA-ohjelmassa arvioidaan olevan melu ja välke sekä muutokset alueen maisemassa. Koska hanke sijoittuu kahden kunnan rajalle ja molemmissa kunnissa osayleiskaavoitus ovat itsenäisiä hankkeita, tulee melumallinnuksissa huomioida vaihtoehto, että hanke tulee toteutumaan ainoastaan toisen kunnan puolelle. Erityisesti vaihtoehdossa 1 voimaloita on sijoitettu lähelle kuntarajaa. Melumallinnukset tulisi kokonaisuuden lisäksi tehdä kunkin kunnan osalta ominaan, jotta meluvaikutusten arvioimiseksi nähdään vaikutukset naapurikuntaan. Melulla on vaikutusta myös naapurikunnan maankäyttöön, mikäli tuulivoimahanke ei naapurikunnan puolella toteudu.

Alustavan tarkastelun mukaan Kiuassuon tuulivoimahankkeen negatiivisia vaikutuksia kohdistuu linnustoon, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen (melu ja välke) sekä maisemaan. Kaupunginhallitus painottaa, että edellä mainittujen vaikutusten selvittämiseen, vertaamiseen eri vaihtoehtojen välillä sekä lieventämiseksi esitettyihin menetelmiin on kiinnitettävä erityistä huomiota YVA-menettelyn aikana. Hankkeen sijoituessa osittain pohjavesialueelle myös vaikutukset pohjavesiin on selvitettävä erityisellä huolellisuudella.

Päätös

Keskustelun kuluessa Joni Kotilainen ehdotti, että kaavoitus keskeytetään.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeava ehdotus, jota ei kuitenkaan ole kannatettu, joten se raukeaa.

Puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

- - - - -

Joni Kotilainen jätti eriävän mielipiteen.

- - - - -